

Міністерство освіти і науки України
Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Сумський державний університет
Курський державний університет (Росія)
Тираспольський державний університет імені Т. Г. Шевченка (Молдова)

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Україна, Суми, 17–18 квітня 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Бондаренко М. О., студ.

Хоменко В. С., викл.

*Чорноморський державний університет імені Петра Могили
marinochka1323@yandex.ru*

У теперішній час в Україні особливу увагу приділено зростанню вимог до якості освіти. Підготовка фахівців в галузі фізичного виховання і спорту характеризується суперечностями та недоліками. Велика кількість випускників не виправдовують соціальних очікувань, не в повній мірі можуть сприяти вирішенню завдань фізичного виховання. Спостерігається розрив між ступенем підготовленості випускників фізкультурних вузів до роботи в нових соціально-економічних умовах і зростаючими запитами суспільства.

На думку Л. Г. Чернишової, спортивна діяльність, будучи в сучасному суспільстві ефективним засобом соціалізації, в поєднанні з фундаментальним змістом освіти забезпечує необхідні стартові можливості для подальшого самовизначення випускника. З іншого боку, протягом багатьох десятиліть критерій оцінки якості полягав у кількісних, а не якісних показниках [2]. В університетах, академіях фізичної культури створюються окремі підрозділи – відділи з якості освіти. До основних завдань відділів відносять: створення системи та механізму оцінки якості освіти в закладі; контроль за дотриманням вимог до системи управління якістю, а також вимог і норм державних освітніх стандартів (за напрямками і спеціальностями) на факультетах і кафедрах.

Розроблення Національної стратегії до 2021 р. зумовлено необхідністю кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, прискорення інтеграції України у

міжнародний освітній простір. Звернено увагу на недосконалість системи національного моніторингу та оцінювання якості освіти [4].

За Законом «Про вищу освіту» система стандартів вищої освіти є основою оцінки якості вищої освіти та професійної підготовки, а також якості освітньої діяльності ВНЗ незалежно від їх типів, рівнів акредитації та форм навчання. Якість вищої освіти – сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства. Порядок розроблення стандартів вищої освіти та внесення змін до них, а також здійснення контролю за їх дотриманням визначається Кабінетом Міністрів України, а за галузевими стандартами вищої освіти – Міністерством освіти і науки України [3].

На думку Міністра освіти і науки України, С. Квіта (13.03.2014) потрібно створити Національне агентство з якості вищої освіти. Ця організація має бути професійно незалежною, в яку входитимуть представники уряду, вищих навчальних закладів різних форм власності, Академії наук, роботодавців, студентів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 р. було схвалено концепцію соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 рр., в якій підкреслюється недосконалість організаційно-правового та економічного механізму державної політики у сфері фізичної культури і спорту; необхідність оптимізації мережі вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку спеціалістів з фізичної культури і спорту, відповідно до галузевих і регіональних потреб у кваліфікованих кадрах; впровадження в межах державного замовлення дієвої системи підготовки та підвищення кваліфікації фахівців в освітній галузі «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини», удосконалення процедури атестації тренерів та інших фахівців у сфері

фізичної культури і спорту [6].

В Програмі розвитку національного університету фізичного виховання і спорту України на 2011–2017 роки вказано, що вдосконалення освітньої діяльності та підвищення якості освітніх послуг пов'язано з вирішенням низки питань серед яких: підготовка фахівців за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями з урахуванням потреб ринку праці; збільшення частини практично-прикладного компонента, а також залучати роботодавців до формування змісту підготовки кадрів для сфери фізичної культури і спорту; сприяння розвитку післядипломної освіти з отримання іншої спеціальності, спеціалізації, освітньо-кваліфікаційного рівня та стажування за індивідуальними навчальними планами; сприяння удосконаленню атестації тренерів; забезпечення умов для підготовки нового покоління підручників та навчальних посібників; залучення до навчального процесу визнаних науковців світу, викладачів зарубіжних ВНЗ, іноземних фахівців; запровадження навчання та стажування студентів у закордонних університетах; впровадження викладання окремих дисциплін іноземними мовами [5].

З 1 січня 2011 р. Україна вперше за роки незалежності взяла на себе зобов'язання забезпечити раз у п'ять років підвищення кваліфікації тренерів та інших фахівців сфери фізичної культури й спорту. На сьогодні, за даними департаменту олімпійського спорту Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, зі спортсменами збірних команд України з олімпійських видів спорту працює понад 1100 тренерів, у тому числі особистих тренерів збірників. Більшість цих тренерів задіяна в підготовці основного складу збірних команд, а решта тренує найближчий резерв. Ураховуючи специфіку видів спорту та їх пріоритетність, відзначається нерівномірний розподіл тренерських кадрів. Найбільший чисельний тренерський корпус у збірних із легкої атлетики (320 тренерів), плавання (66 тренерів), спортивної гімнастики (61 тренер), фехтування (40 тренерів), біатлону (33 тренери), боксу

(30 тренерів) [1].

Таким чином, у результаті узагальнення нормативних документів, наукових джерел щодо якості освіти в системі фізичного виховання і спорту в Україні необхідно:

1. Розробити нормативно-правові основи щодо проведення зовнішнього незалежного оцінювання бакалаврів при вступі в магістратуру; перепідготовки та підвищення кваліфікації викладацького складу фізкультурних вузів, орієнтування співробітників вузів на пошук і подальше впровадження кращих методів і засобів навчання.

2. Розробити правове підґрунтя щодо оптимізації мережі професійних установ у сфері фізичної культури і спорту.

3. Удосконалити нормативно-правове забезпечення щодо покращення матеріальної бази фізкультурних вузів, оснащення освітнього закладу сучасними засобами матеріально-технічного забезпечення, що дозволить повноцінно освоювати програмний матеріал, впроваджувати в процес фізичного виховання нові інформаційні і педагогічні технології.

4. Удосконалювати державні освітні стандарти, які покликані забезпечити підготовку фахівців з урахуванням сучасних тенденцій і перспективних напрямів розвитку науки і наукомістких технологій, залучати до навчального процесу в Університеті визнаних науковців світу, викладачів зарубіжних вищих навчальних закладів, іноземних фахівців.

5. Забезпечити нормативно-правове поле щодо проведення національного моніторингу якості системи освіти в галузі фізичної культури і спорту.

Література:

1. Дутчак М. Кадрове забезпечення спорту вищих досягнень в Україні / М. Дутчак, Ю. Шкретій, В. Томашевский // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: – зб. наук. праць. – Луцьк, 2010. – № 1(9). – С. 8–14.
2. Чернышева Л. Г. Модернизация высшего профессионального образования в области физической

- культуры и спорта / Л. Г. Чернышева // Фундаментальные исследования. Педагогические науки. – 2006. – № 7. – С. 95–97.
3. Поступна О. В. Нормативно-правове забезпечення вищої освіти в Україні в контексті європейської інтеграції / О. В. Поступна // Державне будівництво Харків. регіон. ін-ту держ. управл. – 2007. – № – 2. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-2/doc/5/06.pdf>
4. Указ президента України від 25 червня 2013 року №344/2013 «Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>
5. Програма розвитку національного університету фізичного виховання і спорту України на 2011–2017 роки. Затверджено вч. радою НУФВіС від 7 грудня 2010 року.
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 р. № 828-р. «Про схвалення концепції Загально-державної соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки» (ред. від 01.11.2013 р) / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/828-2011-p>.